

kratkem grozni boji. Najnovejše poročilo iz kitajskega mesta Šalošija pa nam pove o grozni bitki, v katero so se zapletle dne 2. t. m. podgane. Ponoči zgoraj omenjenega dne je zbudilo prebivalstvo mesta Šalošija hreščanje ter cvilenje. Zjutraj so zagledali ljudje ob mestnem zidu na tisoče in tisoče mrtvih in ranjenih živih podgan, ki so bile doma v mestu. Nad sive podgane so se zagnale rdečkaste, ki so prišle iz puščave, so bile izredne velikosti in dobro rejene. Med rdečimi so bili komadi po 18 kg teže. Kako srdit je bil ta podganji boj, nam dokazuje dejstvo, da je pokopavalo smrdeče mrtvece na stotine delavcev cele tri dni. Mesto si je komaj oddahnilo od smrada, a prihodnji dan se je odigrala popoldne nova bitka na drugi cesti proti Kiansiaju. Podgane so bile tako razvnete, da se niso zmenile za ljudi, ki so navreli vkup, da bi opazovali boj. Klanje je trajalo dobro uro. Sive domače podgane so bile premagane in so se rešile za mestno obzidje. Na bojišču pa je ostalo zopet nešteto ranjenih in mrtvih bojnikov.

Ruski boljševiki so sneli enega od največjih zvonov. V Moskvi so začeli podirati na povelje boljševiške vlade zelo stari samostan, v katerem je do sedaj visel 16.000 kg težki zvon. Pri snemanju tega zvona se je utrgala vrv, zvon je padel in se zaril 1 meter globoko v zemljo. Ta zvon bodo uporabljali pri gledaliških prireditvah!

Čudne vremenske prikazni. Zadnje dni so divjali po Angleškem in Francoskem siloviti viharji, ki so rušili poslopja in razburkali morje s tako silovitostjo, da ladje sploh po več ur niso mogle pristati k obrežju. Krog Washingtona v Združenih državah Severne Amerike so imeli v pondeljek, dne 19. t. m., tako silovito vročino, da so padali ljudje v omedlevico. Na Španskem je nastopil nenadoma zelo občuten mráz. Po gorah je zapadel debel sneg, ki sega globoko v doline.

Izjava. Podpisana Barbara Pider, stara 64 let, iz Št. Jurija ob Taboru pri Celju, potrjujem z mojim lastnim podpisom, da sem bila bolna na raku 3,5 cm krat 2,5 cm na nosu ter da me je popolnoma ozdravil gospod Poljšak Alojzij iz Celja. Neresnica je pa, kar je izjavil g. dr. Robič ter g. dr. Černič, da bi me ne ozdravil niti ne izboljšal g. Poljšak, ker sem sedaj popolnoma zdrava. — Št. Jurij, dne 16. oktobra 1928. Barbara Pider l. r. Gornjo izjavo potrjuje županstvo Št. Jurij ob Taboru, dne 17. okt. 1928. Županov namestnik: M. Ocvirk l. r., Keršan Stefan l. r., Fr. Hanžič l. r., obč. svetovalec.

Ljutomer. Okr. zdravnik dr. Frano Čeh se ni preselil ter še zmiraj ordinira v hiši g. Al. Krainz na Glavnem trgu v Ljutomeru. Za okrajne uboge ordinira samo predpoldne, za druge tudi popoldne; v potrebi pa gre k bolnikom tudi ponoči. 1424

Zanimivosti.

Januš Golec:

Lopar.

Štajersko-hrvatska meja pri Zavrču je ravno tako nenaravna ter nerodna, kakor najnovejša severna napram Avstriji.

Štajerce in Hrvate ne razmejuje kak potok, graba ali nekaj temu podobnega, ampak visoki kamni iz viniškega apnenca, ki sa zakopani v zemljo že veliko let in to čisto brezglavo. Veliko viničarskih poslopij je polovica na štajerski, druga plat na hrvaški strani.

Usoda štajersko-hrvatske mešanice je zadela veliko Miklovo viničarijo na Lovrenčanu. Razmejivni kamen tik ob hiši kaže, da je velikonedeljski Mikl na pol štajerski ter na pol hrvaški hišni posestnik.

Miklova viničarija z lepimi sobami ter kapelico je bila svojčas last iz Varaždina pregnanih jezuitov.

Letos so obiskali tatovi parkrat dobrega ter gostoljubnega Mikla, mu odnesli precej vrednosti, a kljub neljubim obiskom še hrani njegova viničarija dokaj starinsko zgodovinskih znamenitosti.

V kapelici še danes mašujejo, soba ob kapelici hrani nekatere prav čedne stare oljnate slike.

Kaj vse to naštetu v primeri z loparjem, na katerega je prijatelj Mikl tako ponosen, da ga da okusiti vsakemu, ki je prvič njegov gost na Lovrenčanu.

Zgodba, izvirnost in pomen Miklovega loparja je ta-le:

Lopar je iz trdega hrastovega lesa, ki še danes ni prav nič pirav. Držaj je precej ročen, srednje dolg in drži končno okroglo ploskev, v katero je urezan križ. Mikl trdi z vso sigurnostjo, da je bil lopar veliko, veliko let samostanska last in je dosegel do danes lepo starost 300 let.

Ko prestopiš v prijateljskem razmerju prvič prag Miklove viničarije na Lovrenčanu, ti razloži hišni gospodar zgodovino in navado tristoletnega klosterskega loparja. Ko ti je znan ta izvirni običaj, se sestane takoj na licu mesta sodišče, ki ti prisodi gotovo število batin. Delivec loparjevih trdih dobrot je navadno prijatelj Mikl sam. Stopiti moraš najprej na štajersko plat hiše, se pripogniti in hišni gospodar te usposobi za gosta s krepkimi udarci s trdo ploskvo tristoletnega loparja. Ko si prestal inštalacijo na Štajerskem, se ponovi na isti način na Hrvatskem.

Po skelečih udarcih si še le komaj eno tretjino Miklovega gosta. Prinesejo ti krožnik s soljo, kruhom, hišnim ključem in veliko čašo najboljšega vina. Čašo moraš izpiti po jedrnatih zahvali za hrastovo inštalacijo ne da bi vmes sedel.

Po končanem obredu »bilikuma« ti ponudi prijatelj spominsko knjigo, v katero moraš lastnoročno beležiti, kedaj si bil prvič bit in koliko ti je bilo odmerjenih.

Ko sem okusil temeljito rabo Miklovega loparja iz njegovih rok, sem opazil v knjigi sama imenitna imena naših največjih cerkvenih in posvetnih dostojanstvenikov. Ogled teh imenitnih podpisov mi je znatno lajšal bolečine na sitnem delu telesa in sem beležil korajžno v za bodočnost zgodovinske bukvice lastno inštalacijo.

Drugi dan za tem, ko je potrdil Mikl mene z loparjem za svojega prijatelja, se je zbrala pod gostoljubno streho njegove hiše večja družba že njegovih večkratnih odličnih gostov.

Pri pregledu spominske knjige so ugotovili gospodje, da Mikl sam do tedaj niti ustoličen ni na to posest po udarcih z zgodovinskim loparjem.

Ustoličenje je prestal s 50 udarci in to radi štajersko-hrvatske meje na vsaki strani s 25. Žalibog, da je bil inštalator monsignor Vreže, ki je za vse drugo prvovrsten mož, za rabo 300letnega klosterskega loparja, na katerem je urezan križ, pa ni!

Beležil sem izvirnost in posebnost Miklovega loparja radi tega, ker mi je bil do tedaj prvi sprejem gosta s hrastovim loparjem nekaj povsem novega ter izvirnega, kar sem doživel pri prijatelju Miklu prvič!

*

Januš Golec:

Haloški klopotec.

V otroških letih so mi udarili prvič na uho udarci klopoteca. Sosedov Franček je prinesel od nekod stare repotuljo in jo pritrdil za kolec na vrh visoke hruške. Kolikokrat sem ga prosil, naj bi mi prodal klopotec, a je bil sam preveč zaljubljen v ta nepoznati inštrument v krajih ob Sotli. Še le tedaj, ko mu je polomil vihar bate, mi je odstopil proti odškodnini obe vetrnici.

Dolgo sem prosil domačega mizarja Zagorca Cerajo plemenitega Ceriča, predno mi je izgotovil klopotec na štiri bate, ki so udarjali po stari kosi. Praznik je bil zame, ko je odnesel stari Hrvat na lipo klopotec, ki je udarjal pri vsakem pišu svoj: bim, bim, bim . . . in se sukaj kakor vojak na vežbališču. Na ograji krog vodnjaka sem presedel ure in ure in poslušal udarce klopoteca, ki je klopotal na naši lipi edini v celi Sotelski dolini.

Koliko bridkih solz sem potočil, ko mi je razodela stara dekla Roza zjutraj na postelji, da mi je nekdo ukra del v noči mojega prijatelja z lipe. Tepen sem bil, ker sem žaloval preveč za razposajeno regljačo, ki je že presedala vsem domačim in najbolj pa stari materi. Mizar Ceraja mi ni smel ustvariti novega veselja, moral sem pozabiti na klopotečo, za me tolikanj mikavno ter privlačno godbo.

Kakor že omenjeno, vinorodni kraji po Sotelski dolini ne poznajo klo-

potca. Če se kateri oglasi, je privan-
dranec novejšje dobe.

Slovenske in Ljutomerske gorice
so opevane od klopotev, vendar od
daleč ne tako na gosto kakor Halo-
ze.

Po razsežnih haloških gričih ter
holmcih ti opominja uho na mehča-
nje grozdja iz vsake gorice udarja-
nje klopotev. Viničarji po Halozah
tekmujejo med seboj, kateri bo po-
stavil v gorico večji ter bolj mojstr-
sko ubrani klopotec. Navadno se ra-
vna velikost oznanjevalca bližajoče
se trgatve po velikosti vinograda.
Čim razsežnejši je gorica tem daljše
veternice ima klopotec, več batov,
daljšo desko, košatejši rep in višji
podstavek.

Klopotec vkoplje viničar ob rob vi-
nograda, ali kam na sredino, ko za-
čne grozdje mehčati. Pri prvem po-
javu je klopotec skrbno popravljen,
ga je treba vsaditi globoko v zem-
ljo, podpreti s podporami in podsta-
vni drog ima rogovile, po katerih
lahko prideš do vetrnic, batov, des-
ke in repa, ako vihar kaj pokvari.

Haloška gorica oživi s klopotcem,
ki poje svojo veselo pesem ob vsakem
pišu noč in dan, dokler vinograd ne
— zaspi po končani trgatvi. Z gorico
zadremlje tudi klopotec in konec
oktobra zavлада po haloških grabah
ter holmih, kjer ni vasi, grobna ti-
šina.

Zavrčka župnija z daleč po svetu
znanim: Goričakom, Turskim vrhom
in Gorenjskim vrhom je na jesen
noč in dan ena — nepretrgoma ve-
selje in dobiček oznanjajoča pesem;
po končani trgatvi na vrhek — mir,
tišina . . . le po grabah še slišiš ne-
kaj tednov povelja voznikov, ki to-
vorijo zaključek klopotečeve udarja-
joče pesmi — sladki vinski mošt v
daljne kraje . . .

Nekaj pristno haloškega so brez-
brojni klopotci. Domačini se ne za-
vedajo, koliko pristno slovenskega
je v klopotečevem oznanilu. Tujci iz
Avstrije, ki posedajo po Halozah vi-
nograda, se ne morejo dovolj naču-
diti klopotečevim udarcem in prizna-
vajo, da Nemeč ne zna ubrati klo-
potca!

Nove knjige.

Miklavž prihaja! Ni boljšega daria
kot je lepa knjiga. »Odpoved ne-
srečne žene« vam bo popolnoma u-
strezala. Čitalo jo je že do 8000 ljudi
in vsakemu se je tako dopadla, da je
ni mogel odložiti, dokler je ni preči-
tal. Dobite jo za 12 (s poštnino za 13)
Din v Cirilovih knjigarnah v Mari-
boru, pri Slomškovi tiskovni zadru-
gi v Celju in pri pisatelju Fr. Kolen-
cu, kaplanu pri Sv. Miklavžu pri Or-
možu.

Dijaški list »Mentor«. Izšla je 3.
številka za letošnje leto. Prinaša po-
leg nadaljevanj raznih leposlovnih
in poučnih sestavkov iz prejšnje šte-
vilke na novo dramatičen prizor »Ko
se je porajala Jugoslavija«. Name-
njen je za vprizarjanje ob prvo de-

cemberskih proslavah v šoli. Zato
opozarjamo nanj šolska vodstva. —
Razen tega so zastopani v tej števil-
ki spet najmlajši s »Sprejemom« in
eno pesmijo, nakar sledi raznovrsten
zanimiv drobiž. Zeleti je, da bi se ta
izvrstni list kar najbolj razširil tako
med dijaštvom kakor tudi drugod!
Naroča se pri upravi v Ljubljani,
Gradišče 4, in stane letno za dijake
30 Din, za druge 40 Din.

Cene in sejmska poročila.

Vrednost denarja: 1 dolar je 56.92 Din,
1 šiling 7.99 Din, 1 češka krona 1.68 Din, 1
nemška marka 13.55 Din, 1 švicarski frank
10.95 Din, 1 angleški funt 276 Din, 1 fran-
coski frank 2.22 Din, 1 lira 2.98 Din.

Cene lesu. Na slovenskem lesnem trgu so
sedaj naslednje cene (vse v Din za m³ fran-
ko nakladalna postaja): smreka-jelka: hlo-
di I II monte 230 do 260, brzovajni drogi
240 do 260, bordonali merkantilni 290—310,
trami merkantilni 250 do 290, škoreta, ko-
nične, od 16 cm naprej 560—590, škoreta pa-
ralelne od 16 cm naprej 600 do 660, škoreta
podmerne, do 15 cm 470 do 520, deske-plohi
kon., od 16 cm naprej 500 do 540, deske-plo-
hi, par., od 16 cm naprej 550 do 600. Bukev:
deske-plohi, naravni, neobrobjeni 490 do
510, deske-plohi, naravni, ostrorobi 750 do
1000, deske-plohi, parjeni, neobrobjeni 600
do 900, deske-plohi, parjeni, ostrorobi 1000
do 1250, testoni 500 do 530, tavolete 1100 do
1200. Hrast: hloidi I, II 500 do 700, bordonali
1200 do 1400, deske-plohi, neobrobjeni, bou-
les 1300 do 1500, deske-plohi, merkantilni
1000 do 1100, podnice 1200 do 1300, friz 950
do 1150. Drva: bukova 19—21, hrastova 17
—19. Železniški pragi: 260 m 14krat24, hra-
stovi 50—55. Oglje: bukovo za 100 kg 85-90.

Gibanje žitnih cen. Cena pšenici, ki je v
zadnjem času padla, se je zopet dvignila in
je upati v zimskem času še na večji porast.
Ni izključeno, da bo obdržala pšenica viso-
ko ceno celo na spomlad, ako bodo slabi iz-
gledi na prihodnjo žetev. Pšenica: bačka in
sremska 240—245, banaška 237.50—240 Din.
Oves: 245—250. Koruza: 12—1 250 do 252.5,
3—4 277.50—282.50. Krompir: 104 do 106 Din.
Fižol: 870—880. Ječmen: 255—260, po. 285—
290. Moka 0 g 350—360, št. 2 330—340, št. 5
310—320, št. 6 270—280, št. 7 255—260, št. 8
205—215.

Cene fižola, gobam in orehom: prepeličar
ali koks nizki, ribenčan in mandalon od 6
do 6.50 Din, druge nizke vrste kakor zele-
ni, rujavi, pisani in beli fižol pa od 5.25 do
6 Din za 1 kg. Cene za visoke vrste fižola
so za enkrat še nekoliko boljše in sicer so-
razmerno približno 1 Din pri kg, tega blaga
še ni dosti na trgu, ker se ta vrsta lušči
večinoma z roko pozneje v jeseni, ko ima
poljedelec več časa za to. Konzum fižola v
deželi je letos vsled visokih cen manjši, ker
cene te ljudske hrane nikakor niso v skla-
du s cenami moka, mesa itd. — Gobe so po
80 do 100 Din za 1 kg. — Orehi: Producenti
zahtevajo za 1 kg 8 do 10 Din. V Hrvatski
in Slavoniji je bil slabši, dočim v Bosni in
Hercegovini boljši pridelek. Kvaliteta je
slabejša od lanske. Hrvatsko-slavonsko blago
belo sušeno s tankimi luščinami notira
do 8 Din, bosansko pa 6.50 do 7 Din vse
brutto za netto v vrečah franko nakladal-
na postaja. V Srbiji tudi ni letos dosti blaga,
vendar se zahteva zanižana cena in
sicer 6.40 do 6.75 Din brutto za netto na

kladalna postaja. V splošnem za enkrat ni
kupčije, upa se pa, da bo ista okoli Božiča
živahnejša.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski
sejem dne 16. novembra 1928 je bilo pripel-
janih: 302 svinji, 1 ovca in 1 koza, cene so
bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov
stari komad 90 do 100 Din, 7 do 9 tednov
225 do 250 Din, 3 do 4 mesece stari 300 do
450 Din, 5 do 7 mesecev 480 do 500 Din, 8
do 10 mesecev stari 550 do 650 Din, 1 leto
1000 do 1400 Din, 1 kg žive teže 10 do 12.50
Din, 1 kg mrtve teže 16 do 18 Din. Proda-
nih je bilo 221 svinj.

Gospodarska obvestila.

Kmetijski pouk. Oblastni odbor
mariborske oblasti želi, da se letoš-
njo jesen in zimo izkoristi na deželi
za stvarna kmetijska predavanja in
tečaje posebno iz sledečih predme-
tov: o globokem obdelovanju zemlje,
o pravilnem gnojenju, uporabi od-
branega semena, o pridelovanju kr-
me ter živinoreji, vinarstvu in sad-
jarstvu. Za taka predavanja bo dal
oblastni odbor svoje strokovnjake
na razpolago. Občine, kmetijske po-
družnice, zadrage in druge kmetij-
ske korporacije, ki bi taka predava-
nja želele, naj pravočasno pismer-
no zaprosijo pri oblastnem odboru v
Mariboru. Zavezati se pa morajo, da
bodo poskrbele za primerno število
poslušalcev.

**Žigovanje vžigalnikov, kresilnikov
ter banderoliranje kremen.** Na pod-
lagi pravilnika za umetne vžigalni-
ke in kresilnike morajo prijaviti svo-
je vžigalnice, kresilnike, kremene in
kresila (kamenčke) vsi imetniki teh
predmetov radi žigovanja, oziroma
banderoliranja. Da zamore sresna
uprava finančne kontrole Maribor,
Krekova ulica 8, navedene predmete
v smislu pravilnika žigosati, oziro-
ma banderolirati, poziva vse one, ka-
teri jih posedujejo (privatnike in tr-
govce), da jih pri občinskem uradu
svojega stanovališča prijavijo naj-
pozneje do dne 30. novembra 1928.

**Podružnica Sadjarskega in vrtno-
društva v Ljutomeru vabi na važno
predavanje,** ki se bo vršilo v nede-
ljo, dne 25. t. m., po 8. maši v osnov-
ni deški šoli. Govoril bo srezki eko-
nom g. Štampar o važnem jesens-
kem delu v drevnicah in sadonos-
nikih, zlasti o sajenju, snaženju ter
gnojenju drevin in o zatiranju sad-
nih škodljivcev. Ker pričakujemo
prihodnje leto sadno leto, bo to pre-
davanje velevažno. Pridite vsi člani
in prijatelji umnega sadjarstva!

Kmetijska podružnica v Laškem
ima v sredo, dne 28. novembra, ob
pol devetih dopoldne v sejmšišču ži-
vinsko razstavo in sicer samo za čla-
ne Kmetijske podružnice Laško. Po-
droben načrt te razstave se je razio-
žil v nedeljo, dne 18. novembra, ob
priliki občnega zbora in je s tem ve-
čina članov obveščena.

Uganka: Kateri svetnik ima tri
brade?

Ključ. Sv. Peter: eno na obrazu in dve na